

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

CZWARTA SEKCJA

SPRAWA HELMUT BLUM przeciwko AUSTRII

(Skarga nr 33060/10)

WYROK

STRASBOURG

5 kwietnia 2016 r.

OSTATECZNY

30/01/2017 r.

Wyrok ten stał się ostateczny zgodnie z warunkami określonymi w artykule 44 ust. 2 Konwencji. Wyrok może podlegać korekcie edycyjnej.

W sprawie Helmut Blum przeciwko Austrii

Europejski Trybunał Praw Człowieka (Czwarta Sekcja), zasiadając jako Izba składająca się z następujących sędziów:

András Sajó, *Przewodniczący*,

Vincent A. De Gaetano,

Boštjan M. Zupančič,

Nona Tsotsoria,

Krzysztof Wojtyczek,

Egidijus Kūris,

Gabriele Kucsko-Stadlmayer, *Sędziowie*,

oraz Françoise Elens-Passos, *Kanclerz Sekcji*,

Obradując na posiedzeniu zamkniętym w dniu 15 marca 2016 r.,

Wydaje następujący wyrok, który został przyjęty w tym dniu:

POSTĘPOWANIE

1. Sprawa wywodzi się ze skargi (nr 33060/10) przeciwko Republice Austrii wniesionej do Trybunału na podstawie artykułu 34 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności („Konwencja”) przez obywatela austriackiego, pana Helmuta Bluma („skarżący”) z dnia 11 czerwca 2010 r.

2. Rząd austriacki („Rząd”) reprezentowany był przez swojego pełnomocnika, ambasadora H. Tichy’ego, Dyrektora Departamentu Prawa Międzynarodowego w Federalnym Ministerstwie ds. Europy, Integracji i Spraw Zagranicznych.

3. Skarżący podniósł w szczególności zarzut dotyczący braku rozprawy w toku prowadzonego wobec niego postępowania dyscyplinarnego.

4. W dniu 19 grudnia 2013 r. skarga została zakomunikowana Rządowi.

5. W dniu 5 grudnia 2014 r. do stron zwrócono się z prośbą o przedstawienie dodatkowych uwag pisemnych w kwestii dopuszczalności i meritum skargi w świetle wyroku Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2014 r.

FAKTY**I. OKOLICZNOŚCI SPRAWY****A. Geneza sprawy**

6. Skarżący urodził się w 1959 roku i mieszka w Linzu. Od 1986 r. jest adwokatem i praktykuje w Linzu.

7. W 2006 r. przed Sądem Okręgowym w Linzu toczyło się karne postępowanie wyjaśniające przeciwko O.G., regionalnemu politykowi z Górnej Austrii oraz obywatelce Mołdowy, T.S., która w trakcie toczącego się postępowania przebywała w areszcie. Oboje byli podejrzani o handel ludźmi. W odniesieniu do O.G. istniało także podejrzenie popełnienia oszustwa. W trakcie postępowania wyjaśniającego T.S. oskarżyła O.G. o przyjęcie pieniędzy w zamian za ułatwienie nielegalnego wjazdu lub przejazdu dwudziestu osób z Mołdowy do Austrii lub przez Austrię do Włoch.

8. Stowarzyszenie E.W., którego O.G. był prezesem, zleciło skarżącemu reprezentowanie T.S. w postępowaniu karnym. Koszty skarżącego pokrywało stowarzyszenie. Po przyjęciu zlecenia skarżący pozostawał w bliskim kontakcie z O.G. i przekazywał mu informacje dotyczące karnego postępowania wyjaśniającego wobec T.S. Nie reprezentował O.G. w postępowaniu.

9. W dniu 17 sierpnia 2006 r. skarżący odwiedził T.S. w więzieniu w celu przygotowania się do rozprawy w tym dniu. Podczas tej wizyty T.S. podpisała uprzednio przygotowane przez skarżącego oświadczenie (*Eidesstattliche Erklärung*), w którym stwierdzała, że jej wcześniejsze zarzuty względem O.G. były niezgodne z prawdą.

10. W tym samym dniu Sąd Okręgowy w Linzu uznał T.S. winną zarzucanych przestępstw i skazał na karę piętnastu miesięcy pozbawienia wolności. T.S. nie wycofała oświadczeń złożonych przed organami prowadzącymi dochodzenie, a jej oświadczenie nie zostało przedłożone sądowi. Skarżący przekazał je natomiast adwokatom O.G.

11. W dniu 21 sierpnia 2006 r. adwokaci O.G. przekazali oświadczenie T.S. prokuraturze w celu uwzględnienia w postępowaniu wobec O.G.

12. W dniach 31 października 2006 r. i 4 grudnia 2006 r., w toku postępowania karnego przeciwko O.G., sędzia Sądu Okręgowego w Linzu zawiadomił Izbę Adwokacką Górnej Austrii (*Rechtsanwaltskammer*, w dalszej części: „Izba Adwokacka”), że podejrzewa skarżącego o reprezentowanie dwóch stron. Sędzia stwierdził, że skarżący utrzymywał bliskie kontakty z O.G. i przekazywał mu informacje dotyczące postępowania wyjaśniającego wobec T.S. W dalszej kolejności sędzia oświadczył, że skarżący zwrócił się do T.S. z prośbą o przedłożenie do sądu oświadczenia, którego treść nie była zgodna z prawdą, lecz korzystna dla O.G.

B. Postępowanie karne przeciwko skarżącemu

13. W dniu 11 lipca 2007 r., na wniosek prokuratury w Linzu, Sąd Okręgowy w Linzu wszczął przeciwko skarżącemu dochodzenie wstępne w odniesieniu do zarzutów usiłowania udzielania pomocy sprawcy (*versuchte Begünstigung*), składania fałszywych zeznań (*Falsche Beweisaussage*) oraz

falszowania dowodów (*Fälschung eines Beweismittels*) i zawiadomił Izbę Adwokacką.

14. W dniach 17 lipca 2007 r., 17 sierpnia 2007 r. i 6 września 2007 r. Prokuratura w Linzu wniosła o przeprowadzenie przez sąd dalszego dochodzenia wstępnego w sprawie, w szczególności o przesłuchanie kilku świadków i pociągnięcie skarżącego do odpowiedzialności. Sąd Okręgowy w Linzu uwzględnił wnioskowane dowody i wysłuchał zeznań skarżącego.

15. W dniu 24 września 2007 r. Prokuratura w Linzu wniosła o włączenie dodatkowych akt dotyczących falszowania dowodów w sprawie niedotyczącej O.G. Akta zostały włączone do dochodzenia wstępnego wobec skarżącego i zebrano wnioskowane dowody.

16. Przed reformą Kodeksu postępowania karnego, która weszła w życie z dniem 1 stycznia 2008 r., sędzia śledczy przekazał akta Prokuraturze w Linzu, która zajęła się sprawą.

17. W niesprecyzowanym terminie Prokuratura w Linzu zadecydowała o niewnoszeniu formalnego aktu oskarżenia (*Anklageschrift, Strafantrag*) wobec skarżącego do czasu wydania ostatecznej decyzji sądu w sprawie przeciwko O.G. Brak informacji, czy podjęto w tej sprawie lub przesłano skarżącemu formalną decyzję w sprawie odroczenia.

18. W dniu 4 lutego 2009 r. Prokuratura w Linzu nakazała zawieszenie postępowania karnego wobec skarżącego ze względu na toczące się postępowanie karne w sprawie O.G. Ponownie wydaje się, iż skarżącemu nie przesłano formalnej decyzji w tej sprawie.

19. W dniu 5 maja 2009 r. skarżący złożył do Prokuratury w Linzu wniosek o umorzenie dochodzenia.

20. W dniu 6 lipca 2009 r. wznowiono postępowanie karne wobec skarżącego. Przedstawiono mu zarzut popełnienia przestępstwa usiłowania udzielania pomocy sprawcy i falszowania dowodów.

21. W dniu 17 lipca 2009 r. Sąd Okręgowy w Linzu wezwał skarżącego do stawienia się na rozprawie w dniu 22 września 2009 r. Skarżący złożył wniosek o przesłuchanie dodatkowych świadków w dniu 10 września 2009 r. oraz przedłożył oświadczenie.

22. W dniu 22 września 2009 r. odbyła się pierwsza rozprawa w ramach postępowania karnego wobec skarżącego przed Sąd Okręgowym w Linzu.

23. Kolejna rozprawa odbyła się w dniu 24 listopada 2009 r. Rozprawa została odroczone do czasu wydania ostatecznej decyzji w sprawie O.G.

24. Ze względu na toczące się postępowanie karne przeciwko O.G. Sąd Okręgowy w Linzu kontynuował postępowanie karne wobec skarżącego. Kolejna rozprawa odbyła się w dniu 27 kwietnia 2011 r., pod przewodnictwem nowego sędziego.

25. W dniu 17 czerwca 2011 r. Sąd Okręgowy w Linzu uniewinnił skarżącego od popełnienia wszystkich zarzucanych mu czynów.

26. W dniu 8 listopada 2011 r. Sąd Apelacyjny w Linzu oddalił apelację Prokuratury. Wyrok ten doręczono skarżącemu w dniu 30 listopada 2011 r.

C. Postępowanie dyscyplinarne wobec skarżącego

27. Na podstawie zawiadomienia sędziego śledczego z dnia 31 października 2006 r., w dniu 13 grudnia 2006 r. pełnomocnik dyscyplinarny (*Disziplinaranwalt*) złożył wniosek o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego względem skarżącego pod zarzutem reprezentowania dwóch stron i fałszowania dowodów.

28. W związku z powyższym, w niesprecyzowanym terminie Komisja Dyscyplinarna Izby Adwokackiej (*Disziplinartrat der Oberösterreichischen Rechtsanwaltskammer*, w dalszej części „Komisja Dyscyplinarna”) wszczęła przeciwko skarżącemu postępowanie dyscyplinarne.

29. W dniu 24 września 2007 r. Komisja Dyscyplinarna odbyła rozprawę i odroczyła postępowanie dyscyplinarne do czasu uprawomocnienia się postępowania karnego przed Sądem Okręgowym.

30. W dniu 25 września 2007 r. pełnomocnik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie środka tymczasowego w postaci pozbawienia skarżącego prawa do reprezentowania klientów w sprawach karnych przed sądami w Linzu.

31. Skarżący został powiadomiony o tym wniosku i w dniu 4 października 2007 r. oraz 30 października 2007 r. przedłożył uwagi w formie pisemnej, w których zakwestionował ten środek.

32. W dniu 17 grudnia 2007 r. Komisja Dyscyplinarna, bez przeprowadzenia rozprawy, wycofała uprawnienia skarżącego do reprezentacji w sprawach karnych przed Sądem Rejonowym w Linzu, Sądem Okręgowym w Linzu i Sądem Apelacyjnym w Linzu jako środek tymczasowy na podstawie art. 19 ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów (*Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter*). Komisja uznała zastosowany środek tymczasowy za proporcjonalny ze względu na postawione skarżącemu zarzuty.

33. W dniu 5 lutego 2008 r. skarżący złożył odwołanie w przedmiocie tego środka tymczasowego i podniósł zarzut, że przesłanki do jego zastosowania nie zostały spełnione, ponieważ Komisja Dyscyplinarna nie wysłuchała zeznań i nie przeprowadziła rozprawy. Ponadto środek nie był proporcjonalny w stosunku do zarzutów.

34. W dniu 28 sierpnia 2008 r. Komisja Odwoławcza (*Oberste Berufungs- und Disziplinarcommission*) oddaliła odwołanie skarżącego bez przeprowadzenia ustnej rozprawy, uznając, że wysłuchanie zeznań należy do zadań sądów karnych. Skarżący przedstawił swoje uwagi, w związku z czym miał wystarczającą możliwość przedstawienia swoich argumentów. Ponadto zastosowany względem skarżącego środek był proporcjonalny.

35. W dniu 28 października 2008 r. wniósł skargę do Trybunału Konstytucyjnego (*Verfassungsgerichtshof*), ponownie podnosząc zarzut braku rozprawy i nieproporcjonalności środka.

36. W dniu 25 listopada 2008 r. skarżący zwrócił się do Rady Dyscyplinarnej z prośbą o informację (*Auskunftsbegehren*), czy środek tymczasowy z dnia 17 grudnia 2007 r. wygaśnie automatycznie po upływie sześciu miesięcy. Jeżeli nie, zwrócił się z prośbą o uchylenie środka tymczasowego ze względu na toczące się postępowanie karne. Twierdził, że utrzymywanie środka tymczasowego przez tak długi czas jest nieproporcjonalne.

37. W dniu 2 grudnia 2008 r. Rada Dyscyplinarna udzieliła odpowiedzi na wniosek z dnia 25 listopada 2008 r. i poinformowała skarżącego, że środek tymczasowy nie zostanie uchylony, lecz utrzymany w mocy.

38. W dniu 1 grudnia 2009 r. Trybunał Konstytucyjny oddalił skargę skarżącego i uznał, że uzasadnienie władz było wystarczające, a zatem środek nie został zastosowany w sposób arbitralny. Ponadto stwierdził także, że postępowanie było w całości rzetelne. Ze względu na fakt, że środek tymczasowy zastosowany względem skarżącego nie stanowił „oskarżenia... w sprawie karnej” w rozumieniu artykułu 6 Konwencji, przeprowadzenie rozprawy nie było obowiązkowe.

39. W dniu 9 grudnia 2010 r. Izba Adwokacka poprosiła o informacje odnośnie do postępowania karnego. Pisemną odpowiedź wysłano w dniu 14 stycznia 2011 r.

40. W dniu 17 czerwca 2011 r., po tym, jak Sąd Okręgowy w Linzu uniewinnił skarżącego od wszystkich zarzutów, skarżący złożył kolejny wniosek do Izby Adwokackiej o uchylenie środka tymczasowego, powołując się na decyzję sądu.

41. Izba Adwokacka oddaliła wniosek, ponieważ Prokuratura złożyła apelację od decyzji Sądu Okręgowego w Linzu.

42. Skarżący odwołał się od tej decyzji w dniu 18 lipca 2011 r. i podniósł zarzut dotyczący długości okresu stosowania środka tymczasowego.

43. W dniu 14 listopada 2011 r. Izba Adwokacka uchyliła środek tymczasowy nałożony na skarżącego, zakazujący mu reprezentowania klientów w sprawach karnych przez sądami w Linzu.

44. W dniu 30 stycznia 2012 r. skarżący został wezwany na rozprawę przed Komisją Dyscyplinarną w dniu 27 lutego 2012 r.

45. Skarżący złożył oświadczenia w związku z przygotowaniem do rozprawy w dniach 8 i 22 lutego 2012 r., zaprzeczając, jakoby reprezentował dwie strony i powołując się na decyzję Sądu Apelacyjnego w Linzu z dnia 8 listopada 2011 r.

46. W dniu 11 marca 2013 r. Komisja Dyscyplinarna Izby Adwokackiej uznała, że skarżący nie podjął świadomie działań w celu spowodowania, by T.S. złożyła oświadczenie niezgodne z prawdą. Reprezentował jednakże dwie strony w rozumieniu art. 10 ustawy o zawodzie adwokata (*Rechtanwaltsordnung*) w ramach postępowania karnego, ponieważ działał zarówno w interesie O.G. i stowarzyszenia E.W., jak i T.S., którą

reprezentował. Komisja Dyscyplinarna uznała, że pod uwagę należy wziąć fakt, iż postępowanie dyscyplinarne trwało ponad siedem lat oraz że skarżący przez około cztery lata pozbawiony był prawa do reprezentacji w sprawach karnych przed niektórymi sądami. Uznał zatem za zasadne nałożyć karę pieniężną w wysokości 1000 euro (EUR), oprócz innej kary dyscyplinarnej, której płatność nakazano skarżącemu tytułem innego przypadku naruszenia ustawy o adwokaturze.

47. Skarżący wniósł apelację dotyczącą kwestii prawnych oraz odnośnie kary pieniężnej.

48. Sąd Najwyższy, działając jako sąd najwyższej instancji w postępowaniu dyscyplinarnym przeciwko adwokatom, przeprowadził rozprawę w dniu 20 maja 2014 r. i oddalił apelację skarżącego dotyczącą kwestii prawnych, lecz obniżył kwotę dodatkowej kary pieniężnej do 500 euro. Jednoznacznie wskazał, że długość postępowania dyscyplinarnego stanowiła naruszenie praw skarżącego wynikających z artykułu 6 Konwencji oraz uwzględnił fakt, iż skarżący przez okres czterech lat nie miał prawa do reprezentacji w sprawach karnych przed niektórymi sądami w Linzu. Sąd Najwyższy ustalił, że w czasie, gdy doszło to tego zdarzenia, toczyło się już inne postępowanie dyscyplinarne. Dlatego też skarżący powinien był działać z zachowaniem szczególnej ostrożności. Rezygnacja z kary pieniężnej w całości nie byłaby w tej sytuacji właściwa.

49. Wyrok Sądu Najwyższego doręczono skarżącemu w dniu 11 sierpnia 2014 r.

II. WŁAŚCIWE PRAWO KRAJOWE

50. Art. 10(1) ustawy o adwokaturze (*Rechtsanwaltsordnung*) stanowi, że praktykujący adwokat nie ma obowiązku przyjęcia zlecenia oraz że może odmówić przyjęcia zlecenia bez podawania przyczyny. Ponadto adwokat ma obowiązek odmówić reprezentacji lub udzielić odnośnej informacji, jeżeli reprezentuje przeciwnika w tej samej sprawie lub reprezentował przeciwnika we wcześniejszej sprawie powiązanej z daną sprawą. Ponadto nie może reprezentować lub doradzać obu stronom.

51. Art. 1(1) ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów (*Disziplinarstatut für Rechtsanwälte und Rechtsanwaltsanwärter*) stanowi, co następuje:

„Adwokat, który przez zaniedbanie lub umyślnie narusza swoje obowiązki zawodowe lub którego postępowanie zawodowe lub prywatne wywiera negatywny wpływ na reputację lub pozycję zawodu, popełnia przewinienie dyscyplinarne.”

52. Właściwe przepisy ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów, obowiązujące w danym czasie, brzmią następująco:

„16(1) Kary dyscyplinarne będą mieć następującą formę:

1. upomnienie na piśmie;

2. kara pieniężna w wysokości do 45.000 EUR;

3. pozbawienie prawa wykonywania zawodu na okres do jednego roku lub, w przypadku aplikantów adwokackich, wydłużenie okresu aplikacji o okres maksymalnie jednego roku;

4. skreślenie z listy

...

(6) Przy nakładaniu kary w szczególności uwzględnić należy stopień winy i wynikłą szkodę, szczególnie w odniesieniu do członków społeczeństwa; przy określaniu wysokości kary pieniężnej pod uwagę należy wziąć także przychody i sytuację finansową danej osoby.

...

19(1) Komisja Dyscyplinarna może zastosować środki tymczasowe wobec adwokata w przypadku, gdy:

1. toczy się przeciwko niemu postępowanie karne;

2. adwokat został skazany prawomocnym wyrokiem za popełnienie czynu zabronionego; lub

3. adwokat został skreślony z listy wskutek zastosowania kary dyscyplinarnej

oraz środek tymczasowy jest niezbędny ze względu na charakter i powagę postępowania dyscyplinarnego wobec adwokata, którego sprawa dotyczy, ze względu na potencjalnie poważną szkodę, w szczególności, interesu publicznego lub pozycji zawodu.

(2) Przed podjęciem decyzji o zastosowaniu środka tymczasowego adwokatowi, którego sprawa dotyczy, należy umożliwić przedstawienie uwag odnośnie do postawionych mu zarzutów oraz warunków wymaganych w celu zastosowania środka tymczasowego. Odstępstwo od tego wymogu jest możliwe, jeżeli opóźnienie wiązałoby się z niebezpieczeństwem; jednakże w takim przypadku adwokatowi należy umożliwić przedstawienie uwag niezwłocznie po podjęciu decyzji.

„(3) Środki tymczasowe będą mieć następującą formę:

1. w przypadku adwokatów ...

(b) pozbawienie prawa do reprezentacji przed niektórymi sądami lub organami administracyjnymi lub przed wszystkimi sądami i organami administracyjnymi ...

(d) czasowe pozbawienie prawa wykonywania zawodu adwokata ...

(4) Środki tymczasowe będą uchylane, zmieniane lub zastępowane, jeżeli okaże się, że warunki wymagane dla ich zastosowania nie mają zastosowania lub przestały mieć zastosowanie, lub jeżeli nastąpiła istotna zmiana okoliczności. Zastosowany względem adwokata środek tymczasowy, polegający na czasowym pozbawieniu prawa wykonywania zawodu ze względu na toczące się przeciwko niemu postępowanie karne, wygasa najpóźniej po upływie terminu sześciu miesięcy. Istnieje jednakże możliwość przedłużenia jego stosowania na mocy decyzji Komisji Dyscyplinarnej w przypadku, gdy jest to niezbędne w celu zapobieżenia poważnym szkodom dla interesu publicznego, przy czym okres obowiązywania każdego takiego przedłużenia również upływa po sześciu miesiącach.

(5) W przypadku, gdy postępowanie dyscyplinarne zakończy się ostatecznie, wszelkie zastosowane środki tymczasowe w każdym przypadku przestają mieć zastosowanie, bez uszczerbku dla postanowień art. 72(3) ...

(7) W przypadku nałożenia kary dyscyplinarnej należy odpowiednio uwzględnić wszelkie środki tymczasowe. Okres czasowego pozbawienia prawa wykonywania zawodu adwokata będzie zaliczany do okresu zakazu praktykowania nałożonego w charakterze kary dyscyplinarnej; okres czasowego braku dopuszczenia do praktycznego doświadczenia zawodowego będzie zaliczać się do okresu ewentualnego takiego zakazu dopuszczenia nałożonego w charakterze kary dyscyplinarnej.

23(1) ...

(2) Jeżeli toczy się postępowanie karne dotyczące tych samych faktów, które stanowią podstawę przewinienia dyscyplinarnego, decyzje dyscyplinarne mogą zostać podjęte dopiero po ostatecznym zakończeniu postępowania karnego prowadzonego w związku z takim przewinieniem ...”

PRAWO

I. ZARZUT NARUSZENIA ARTYKUŁU 6 KONWENCJI

53. W skardze z dnia 8 czerwca 2010 r. skarżący zarzucił, że długość postępowania dyscyplinarnego, jak również utrzymanie środka tymczasowego, były niezgodne z zasadą „rozsądnego terminu” przewidzianą postanowieniami artykułu 6 ust. 1 Konwencji. Ponadto podniósł zarzut w tym względzie, że Komisja Dyscyplinarna nie przeprowadziła rozprawy przed podjęciem decyzji dotyczącej środka tymczasowego, co także stanowiło naruszenie jest praw gwarantowanych zgodnie z artykułem 6.

54. Artykuł 6 w odpowiednich fragmentach brzmi następująco:

„Każdy ma prawo do sprawiedliwego ... rozpatrzenia jego sprawy przez ... sąd w rozsądnym terminie przy rozstrzyganiu o jego prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym albo o zasadności każdego oskarżenia w wytoczonej przeciwko niemu sprawie karnej ...”.

55. Rząd nie zgodził się z tym zarzutem.

A. Zarzut naruszenia artykułu 6 ust. 1 Konwencji dotyczący braku rozprawy w postępowaniu dotyczącym środka tymczasowego

1. Dopuszczalność skargi

(a) Oświadczenia stron

56. Rząd zakwestionował argument, że artykuł 6 ma zastosowanie względem postępowań dotyczących środka tymczasowego. Powołując się

na orzecznictwo Trybunału w sprawie *Müller-Hartburg przeciwko Austrii* (nr 47195/06, 19 lutego 2013 r.), Rząd stwierdził, że postępowanie dyscyplinarne może prowadzić do „sporu dotyczącego praw o charakterze cywilnym”, lecz nie obejmuje rozstrzygnięcia o „oskarżeniu ... w sprawie karnej” w rozumieniu artykułu 6 ust. 1 Konwencji. Jednakże przepis ten nie będzie mieć zastosowania względem postępowania dotyczącego środka tymczasowego. Postępowanie wstępne nie miało na celu nałożenia kar na osobę, której postępowanie dotyczyło, lecz uniknięcie poważnych szkód, szczególnie w odniesieniu do interesów publicznych i reputacji zawodu. Nakaz zastosowania środka tymczasowego nie dotyczył zarzucanych czynów jako takich, lecz jedynie kwestii, czy ze względu na charakter i powagę zarzuczonego przewinienia dyscyplinarnego środek tymczasowy był konieczny w celu uniknięcia poważnej szkody dla interesu publicznego lub reputacji zawodu prawniczego oraz osób potrzebujących reprezentacji przed sądami i innymi władzami. Komisja Dyscyplinarna rozważała zastosowanie takiego środka wyłącznie, jeżeli spełnione zostały przesłanki określone w art. 19(1) ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów. Na tym etapie badanie dowodów w postępowaniu karnym nie należało do zadań Komisji Dyscyplinarnej.

57. W dalszej kolejności Rząd oświadczył, że przepis artykułu 6 ust. 1 nie ma zastosowania względem postępowania dotyczącego środka tymczasowego nawet w części cywilnej; nie można oczekiwać, by klienta w postępowaniu karnym reprezentował praktykujący adwokat, który sam został oskarżony w postępowaniu karnym przed tym samym sądem.

58. Ze swej strony skarżący twierdził, że artykuł 6 ust. 1 ma zastosowanie względem postępowania dyscyplinarnego i postępowania dotyczącego zastosowania środka tymczasowego wobec skarżącego również w części karnej. Postępowanie dyscyplinarne, podobnie jak postępowanie dotyczące środka tymczasowego, miało charakter karzący, a także naruszyło jego prawo dalszego wykonywania zawodu. Z tego względu postępowania te należy rozpatrywać w świetle artykułu 6 Konwencji zarówno z punktu widzenia jego części karnej, jak i cywilnej.

(b) Ocena Trybunału

59. Trybunał badał już kwestię, czy artykuł 6 ust. 1 Konwencji w części karnej ma zastosowanie względem postępowania dyscyplinarnego we wcześniejszej sprawie dotyczącej postępowania dyscyplinarnego wobec praktykującego adwokata na takich samych podstawach jak w niniejszej sprawie (zob. *Müller-Hartburg przeciwko Austrii*, cyt. powyżej, §§ 42). W wyroku tym Trybunał doszedł do wniosku, że takie postępowanie dyscyplinarne nie obejmuje rozstrzygnięcia o „oskarżeniu ... w sprawie karnej” w rozumieniu artykułu 6 ust. 1 Konwencji. Ze względu na fakt, iż wszystkie argumenty podniesione przez skarżącego w niniejszej skardze zostały już zbadane przez Trybunał w wyroku przywołanym powyżej,

Trybunał nie będzie rozpoznawać niniejszej sprawy w świetle postanowień artykułu 6 ust. 1 Konwencji dotyczących oskarżenia w sprawie karnej.

60. Niemniej jednak Trybunał konsekwentnie twierdził, że postępowanie dyscyplinarne dotyczące prawa do dalszego wykonywania zawodu prowadzi do „kontrowersji” (sporów) odnoszących się do praw o charakterze cywilnym w rozumieniu artykułu 6 ust. 1 (zob. *König przeciwko Niemcom*, 28 czerwca 1978 r., §§ 87-95, Seria A nr 27; *W.R. przeciwko Austrii*, nr 26602/95, §§ 25-31, 21 grudnia 1999 r.; *Malek przeciwko Austrii*, nr 60553/00, § 39, 12 czerwca 2003 r. oraz *Gorjany przeciwko Austrii*, nr 31356/04, § 21, 10 grudnia 2009 r.). Zważywszy, że postępowanie dyscyplinarne wobec skarżącego dotyczyło prawa skarżącego do dalszego wykonywania zawodu adwokata, Trybunał uznaje, że artykuł 6 ust. 1 ma zastosowanie w części dotyczącej praw i obowiązków cywilnych.

61. Odnośnie do kwestii zastosowania artykułu 6 ust. 1 w części cywilnej względem postępowania dotyczącego środków tymczasowych, Trybunał zrezygnował z podejścia, zgodnie z którym postępowanie nakazowe zostało automatycznie uznane za nierozstrzygające o prawach i obowiązkach o charakterze cywilnym. Od tego czasu stosowanie artykułu 6 w postępowaniu nakazowym, w którym rozstrzyga się o cywilnych prawach lub obowiązkach, uzależnione jest od tego, czy spełnione zostały pewne warunki. Po pierwsze, przedmiotowe prawo musi mieć charakter „cywilny” w autonomicznym rozumieniu tego pojęcia zgodnie z artykułem 6 Konwencji, zarówno w postępowaniu głównym jak i nakazowym. Po drugie, charakter środka o charakterze tymczasowym, jego cel i zadania, jak również skutki wywierane przez ten środek na przedmiotowe prawo, muszą zostać dokładnie zbadane. Ilekroć środek o charakterze tymczasowym można uznać za skutecznie rozstrzygający o prawie lub obowiązku o charakterze cywilnym, niezależnie od okresu jego obowiązywania – artykuł 6 będzie miał zastosowanie. Trybunał przyjmuje jednakże, iż w wyjątkowych przypadkach, przykładowo w sytuacji, gdy skuteczność środka uzależniona jest od szybkiego procesu decyzyjnego, niezwłoczne spełnienie wszystkich wymogów artykułu 6 może okazać się niemożliwe. Zatem w takich szczególnych przypadkach, gdy niezawisłość i bezstronność odnośnego sądu lub sędziego stanowi niezbędne i niezbywalne zabezpieczenie w postępowaniu, pozostałe zabezpieczenia proceduralne mogą mieć zastosowanie wyłącznie w zakresie zgodnym z charakterem i celem konkretnego postępowania dotyczącego środka tymczasowego. Rząd ma za zadanie ustalić, czy – ze względu na cel postępowania w danej sprawie – istniała możliwość pominięcia jednego lub więcej spośród określonych zabezpieczeń proceduralnych bez niezgodnego z prawem uszczerbku dla osiągnięcia celów danego środka tymczasowego (zob. *Micallef przeciwko Malcie* [WI], nr 17056/06, §§ 84-86, ETPCz 2009).

62. Odnośnie do argumentu przedstawionego przez skarżącego, Trybunał przypomina, że okres obowiązywania środka tymczasowego nie

ma decydującego znaczenia przy rozstrzyganiu, czy artykuł 6 będzie mieć w danej sprawie zastosowanie (zob. *Micallef przeciwko Malcie* [WI], cyt. powyżej, § 85).

63. W niniejszej sprawie przepisy ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów dotyczące środków tymczasowych przewidywały między innymi pozbawienie prawa do reprezentacji przed niektórymi lub wszystkimi sądami lub organami administracyjnymi, jak również czasowe pozbawienie prawa wykonywania zawodu. W toku głównego postępowania władze dyscyplinarne mają prawo zastosowania różnych środków, począwszy od upomnienia na piśmie do skreślenia z listy (co oznacza pozbawienie prawa wykonywania zawodu adwokata przez okres co najmniej trzech lat). Trybunał uznaje, że zarówno postępowanie główne, jak i nakazowe dotyczyło praw cywilnych w rozumieniu artykułu 6 Konwencji. Zatem pierwsze kryterium zostało spełnione.

64. W odniesieniu do charakteru środka tymczasowego, jego celu i zadań, Trybunał zauważa, że obowiązki w zakresie egzekwowania prawa w tym względzie powierzono Izbie Adwokackiej. W dalszej kolejności Trybunał przyjmuje argument Rządu, że celem środka była ochrona interesu publicznego i reputacji zawodu prawnika, a zatem wymiar sprawiedliwości jako taki. W związku z tym – zważywszy na kluczową rolę zawodów prawniczych – od ich członków można zasadnie oczekiwać, że będą przyczyniać się do właściwego sprawowania wymiaru sprawiedliwości, a w rezultacie do utrzymywania zaufania publicznego do wymiaru sprawiedliwości. Jednakże, aby członkowie społeczeństwa mieli zaufanie do wymiaru sprawiedliwości, muszą mieć zaufanie do zdolności zawodu prawniczego do zapewnienia skutecznej reprezentacji (zob. *Morice przeciwko Francji* [WI], nr 29369/10, §§ 132, 133, 23 kwietnia 2015 r.; *Nikula przeciwko Finlandii*, nr 31611/96, § 45, ETPCz 2002 II oraz *Steur przeciwko Holandii*, nr 39657/98, § 36, ETPCz 2003 XI). Dlatego też Trybunał przyznaje, iż mogą zaistnieć sytuacje, w których zastosowanie środków tymczasowych może być uzasadnione ze względu na ochronę interesów publicznych i reputacji zawodu prawniczego. Przykładowo, jeżeli praktykujący adwokat zostanie oskarżony w postępowaniu karnym, może zaistnieć potrzeba zastosowania środka tymczasowego w celu zapewnienia, że taki adwokat nie będzie reprezentować klientów przed sądami lub władzami, a przynajmniej przed tymi sądami lub władzami, które zajmują się sprawą karną takiego adwokata.

65. Niemniej jednak Trybunał zauważa, że pozbawienie prawa do reprezentacji przed niektórymi lub wszystkimi sądami lub władzami wywiera istotny wpływ na reputację i działalność zawodową praktykującego adwokata, ponieważ jego lub jej praktyka uzależniona jest długotrwałych relacji z klientami.

66. Dlatego środek tymczasowy polegający na pozbawieniu prawa do reprezentacji przed niektórymi władzami i sądami należy uznać za skutecznie rozstrzygający o odnośnym prawie cywilnym.

67. Z powyższego wynika, że artykuł 6 ust. 1 ma zastosowanie w odniesieniu do niniejszego postępowania dotyczącego środka tymczasowego i argument Rządu w tym względzie musi zostać oddalony. Trybunał uznaje także, że skarga skarżącego dotycząca braku rozprawy w postępowaniu dotyczącym środka tymczasowego nie jest oczywiście bezzasadna w rozumieniu artykułu 35 ust. 3 a) Konwencji. W dalszej kolejności zauważa, że nie jest również niedopuszczalna z jakichkolwiek innych przyczyn. Musi zatem zostać uznana za dopuszczalną.

2. Meritum skargi

68. Skarżący podniósł zarzut, iż Komisja Dyscyplinarna i Komisja Odwoławcza nie przeprowadziły rozprawy przed wydaniem nakazu pozbawienia prawa do reprezentacji przed sądami w Linzu właściwymi w sprawach karnych. Doszło zatem do naruszenia praw przysługujących mu na podstawie artykułu 6.

69. Rząd zakwestionował ten zarzut, twierdząc, że w niniejszej sprawie rozprawa nie była wymagana, ponieważ fakty, na podstawie których Komisja Dyscyplinarna wydała nakaz, były bezsporne, jako że postępowanie karne faktycznie się toczyło. Ponadto Komisja Dyscyplinarna miała możliwość podjęcia decyzji w sprawie w sposób sprawiedliwy i rozsądny w oparciu o stanowiska stron. Skarżący bronił się, przedstawiając swoje stanowisko w dniu 4 i 30 października 2007 r. bez jakichkolwiek ograniczeń, a Komisja Dyscyplinarna zbadała argumenty przedstawione przez skarżącego. Ponadto Komisja przeprowadziła już rozprawę w sprawie w dniu 24 września 2007 r., podczas której skarżący skorzystał z możliwości przedstawienia swojej sprawy. Kwestie omawiane podczas tej rozprawy były faktycznie takie same jak te, które doprowadziły do postępowania wstępnego. Nie było zatem potrzeby przeprowadzania dodatkowej rozprawy.

70. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem Trybunału publiczna rozprawa stanowi podstawową zasadę zawartą w artykule 6 ust. 1, lecz obowiązek przeprowadzenia rozprawy nie ma charakteru bezwzględnego (zob. między innymi *Juričić przeciwko Chorwacji*, nr 58222/09, § 87, 26 lipca 2011 r. oraz *Jussila przeciwko Finlandii* [WI], nr 73053/01, § 73053/01, ETPCz 2006 XIV). Mogą istnieć postępowania, w których przeprowadzenie ustnej rozprawy może nie być wymagane: przykładowo w sytuacjach, gdy nie istnieją kwestie sporne dotyczące wiarygodności lub kwestionowanych faktów, które wymagają rozprawy, a sądy mogą w sposób sprawiedliwy i rozsądny rozstrzygnąć sprawę w oparciu o stanowiska stron i inne materiały w formie pisemnej (zob. między innymi *Döry przeciwko Szwecji*, nr 28394/95, § 37, 12 listopada 2002 r.;

Pursiheimo przeciwko Finlandii (dec.), nr 57795/00, 25 listopada 2003 r. oraz *Şahin Karakoç przeciwko Turcji*, nr 19462/04, § 36, 29 kwietnia 2008 r.). Trybunał uznał ponadto, że nie ma konieczności przeprowadzania rozprawy w wyjątkowych okolicznościach, jak w sprawach, w których postępowanie dotyczy wyłącznie kwestii prawnych lub ściśle technicznych (zob. *Jurisc i Collegium Mehrerau przeciwko Austrii*, nr 62539/00, § 65, 27 lipca 2006 r.; *Schuler-Zgraggen przeciwko Szwajcarii*, 24 czerwca 1993 r., § 58, Seria A nr 263 oraz *Mehmet Emin Şimşek przeciwko Turcji*, nr 5488/05, § 29-31, 28 lutego 2012 r.). Ponadto fakt, że postępowanie ma istotne znaczenie osobiście dla skarżącego, nie ma decydującego znaczenia w kwestii konieczności przeprowadzenia rozprawy. Niemniej jednak odmowa przeprowadzenia rozprawy może być uzasadniona jedynie w rzadkich przypadkach (zob. *Grande Stevens i Inni przeciwko Włochom*, nr 18640/10, 18647/10, 18663/10, 18668/10 i 18698/10, § 121, 4 marca 2014 r.). Trybunał stwierdza, że wskazane orzecznictwo dotyczące artykułu 6 ust. 1 w sprawach odnoszących się do postępowania głównego powinno co do zasady mieć zastosowanie względem postępowania dotyczącego środka tymczasowego.

71. W dalszej kolejności Trybunał zauważa, że przez wzgląd na sam charakter postępowania dotyczącego środków tymczasowych decyzje należy na ogół podejmować niezwłocznie. W pilnych przypadkach, jeżeli sprawa dotyczy interesów publicznych lub prywatnych, rozprawa mogłaby prowadzić do opóźnień i w ten sposób udaremniać działania mające na celu uzyskanie ochrony, co uzasadniałoby stosowanie środków tymczasowych.

72. W niniejszej sprawie Trybunał zauważa, że zeznań skarżącego wysłuchano wcześniej w odniesieniu do zarzutów dyscyplinarnych podczas rozprawy z dnia 24 września 2007 r. przeprowadzonej w toku postępowania dyscyplinarnego. Niemniej jednak w celu podjęcia decyzji dotyczącej środka tymczasowego Komisja Dyscyplinarna miała obowiązek nie tylko zbadać charakter i powagę zarzutów dyscyplinarnych, lecz także, czy istniało ryzyko poważnej szkody, w szczególności dla interesów publicznych lub pozycji zawodu, co wskazywałoby na konieczność zastosowania środka tymczasowego. Ponadto Komisja Dyscyplinarna musiała zdecydować, który spośród środków tymczasowych, o których mowa w art. 19(3) ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów, umożliwiłby zachowanie sprawiedliwej równowagi pomiędzy odnośnymi interesami. Komisji Dyscyplinarnej przysługiwało prawo decyzji w sprawie wyboru środków tymczasowych spośród katalogu, o którym mowa w art. 19(3), a w szczególności w sprawie rozpoznania kwestii, czy i przed którymi organami należy ograniczyć prawo do reprezentacji. Trybunał jest zatem zdania, że przy podejmowaniu decyzji dotyczącej środka tymczasowego pod rozwagę wziąć należało nie tylko kwestie prawne czy ściśle techniczne.

73. W dalszej kolejności Trybunał zauważa, że Sąd Okręgowy w Linzu wszczął dochodzenie wstępne wobec skarżącego już w dniu 11 lipca 2007 r.; Komisja Dyscyplinarna wyznaczyła rozprawę na dzień 24 września 2007 r. Skarżący złożył zeznania, lecz środki tymczasowe ani potrzeba ich zastosowania nie były ich tematem. Dopiero w dniu 25 września 2007. – ze względu na wyniki rozprawy – pełnomocnik dyscyplinarny wniósł o zastosowanie środka tymczasowego. Skarżącego poproszono o przedstawienie uwag, co uczynił w dniach 4 i 30 października 2007 r. Komisja Dyscyplinarna podjęła decyzję w dniu 17 grudnia 2007 r. Na podstawie takiego działania władz nie można stwierdzić, czy w sprawie istniał wymóg pilnego działania. Rząd nie wykazał, dlaczego przed dniem 25 września 2007 r. nie występowała potrzeba zastosowania środków tymczasowych, ani że po tym terminie okoliczności zmieniły się w taki sposób, że konieczność zastosowania środka tymczasowego stała się tak pilną, iż Komisja Dyscyplinarna musiała zrezygnować z przeprowadzenia rozprawy. W rezultacie nie wykazano, że skuteczność środka tymczasowego zastosowanego względem skarżącego była uzależniona od szybkiego procesu decyzyjnego.

74. Podsumowując, prawo skarżącego do rozprawy zostało naruszone w czasie, gdy Komisja Dyscyplinarna zastosowała środek tymczasowy i zignorowała jego wniosek o przeprowadzenie rozprawy.

75. Doszło zatem do naruszenia artykułu 6 ust. 1 Konwencji ze względu na brak rozprawy.

B. Zarzut naruszenia artykułu 6 ust. 1 Konwencji dotyczący długości postępowania dyscyplinarnego i utrzymania środka tymczasowego w mocy

76. Rząd zwrócił się do Trybunału z prośbą o uznanie tej części skargi za niedopuszczalną z kilku przyczyn:

77. Postępowanie dyscyplinarne było ściśle powiązane z postępowaniem karnym wobec skarżącego, które z kolei było powiązane z postępowaniem karnym względem O.G. Skarżący mógł złożyć wniosek na podstawie art. 91 (*Fristsetzungsantrag*) ustawy o sądach (*Gerichtsorganisationsgesetz*) w ramach toczącego się wobec niego postępowania karnego. Nie podjął takiego działania, a zatem nie wyczerpał krajowych środków odwoławczych.

78. Ponadto skarżący mógł podnieść kwestię długości postępowania w skardze do Trybunału Konstytucyjnego, a ponieważ tego nie zrobił, nie wyczerpał krajowych środków odwoławczych.

79. Na zakończenie Rząd zwrócił się do Trybunału z prośbą o uznanie skargi za niedopuszczalną, ponieważ skarżący utracił status ofiary zgodnie z wymogami artykułu 34 Konwencji. W wyroku z dnia 20 maja 2014 r. Sąd Najwyższy zmniejszył wymiar dodatkowej kary dyscyplinarnej o połowę,

wyraźnie wskazując, że długość postępowania dyscyplinarnego oraz długość obowiązywania środka tymczasowego stanowiły naruszenie praw skarżącego wynikających z artykułu 6 Konwencji.

80. Skarżący zakwestionował argumenty Rządu.

81. Trybunał zauważa, że okres, który należy wziąć pod uwagę, rozpoczął się w dniu 13 grudnia 2006 r., kiedy pełnomocnik dyscyplinarny wniósł o wszczęcie postępowania dyscyplinarnego (zob. *Gorjany przeciwko Austrii*, nr 31356/04, § 25, 10 grudnia 2009 r. oraz *Müller-Hartburg przeciwko Austrii*, cyt. powyżej, § 56) i zakończył w dniu 11 sierpnia 2014 r., kiedy skarżącemu doreczono wyrok Sądu Najwyższego. Okres ten trwał zatem siedem lat i siedem miesięcy, i toczył się na trzech poziomach sądownictwa.

82. Trybunał uznaje, że fakty niniejszej sprawy zasługują na zbadanie, czy skarżącego można nadal uważać za ofiarę zarzucanego naruszenia Konwencji. Trybunał przypomina, że każdemu zarzucanemu naruszeniu Konwencji w pierwszej kolejności zadość czynią organy krajowe. Jednakże orzeczenie bądź środek korzystny dla skarżącego w zasadzie nie jest wystarczający, aby pozbawić go statusu „ofiary”, dopóki organy krajowe nie uznają naruszenia Konwencji w sposób wystarczająco jasny i nie przyznają mu za nie odszkodowania (zob. *Eckle przeciwko Niemcom*, 15 lipca 1982 r., § 66, Seria A nr 51; *Scordino przeciwko Włochom (nr 1)* [WI], nr 36813/97, § 179-180, ETPCz 2006-Voraz *Mitterbauer przeciwko Austrii* (dec.), nr 2027/06, 12 lutego 2009 r.). Czy takie zadośćuczynienie jest właściwym i wystarczającym naprawieniem naruszenia prawa Konwencji na poziomie krajowym zależy od wszystkich okoliczności sprawy, ze szczególnym uwzględnieniem charakteru postanowień Konwencji, których dana sprawa dotyczy (zob. *Gäfgen przeciwko Niemcom* [WI], nr 22978/05, § 116, ETPCz 2010). Ponadto w odniesieniu do postępowania karnego, możliwą formą zadośćuczynienia jest zredukowanie wyroku w wyraźny i wymierny sposób (zob. *Scordino*, cyt. powyżej, § 186).

83. W odniesieniu do pierwszego wymogu – mianowicie uznania naruszenia Konwencji przez władze krajowe – Trybunał zauważa, że Sąd Najwyższy przyznał, że długość postępowania stanowiła czynnik łagodzący przy określaniu wysokości kary pieniężnej płatnej przez skarżącego (zob. *mutatis mutandis Karg przeciwko Austrii* (dec.), nr 29749/04, 6 maja 2008 r.). Trybunał dostrzega także, iż Sąd Najwyższy wyraźnie wskazał na bezzasadnie długi okres stosowania środka tymczasowego. W odniesieniu do drugiego wymogu, Trybunał zauważa, że Sąd Najwyższy obniżył wysokość kary pieniężnej nałożonej na skarżącego z 1000 euro do 500 euro, co oznacza zmniejszenie o połowę. Ponadto Trybunał zauważa, iż kolejnym czynnikiem, jaki należy wziąć pod uwagę, jest fakt, że Izba Adwokacka niezwłocznie uchylila nakaz zastosowania środka tymczasowego po tym, jak Sąd Apelacyjny w Linzu oddalił apelację Prokuratury w postępowaniu karnym wobec skarżącego w listopadzie 2011 r.

84. Podsumowując, Trybunał jest przekonany, że władze krajowe w sposób wystarczający uznały długość postępowania wobec skarżącego za nieuzasadnioną i naprawiły sytuację w sposób odpowiednio wyraźny i wymierny. Skarżący nie może zatem twierdzić, że jest ofiarą zarzucanego naruszenia w świetle przepisu artykułu 34 Konwencji.

85. Ze względu na powyższy wniosek Trybunał nie uznaje za konieczne badania dalszych zastrzeżeń Rządu.

86. Skarga dotycząca naruszenia artykułu 6 ust. 1 Konwencji w odniesieniu do długości postępowania dyscyplinarnego musi zostać uznana za niedopuszczalną (zob. *Gäfgen przeciwko Niemcom* [WI], cyt. powyżej, § 115).

C. Pozostałe zarzuty

87. W piśmie z dnia 3 października 2013 r. skarżący podniósł dalsze zarzuty. Zarzucił, że długość postępowania była niezgodna z zasadą „rozsądnego terminu” przewidzianą postanowieniami artykułu 6 ust. 1 Konwencji.

88. W kolejnym piśmie z dnia 10 czerwca 2014 r. skarżący podniósł zarzut, iż art. 19(1) ustawy o postępowaniu dyscyplinarnym wobec adwokatów naruszył jego prawa zagwarantowane przepisem artykułu 6 ust. 2 Konwencji, ponieważ postępowanie karne na podstawie kodeksu postępowania karnego automatycznie prowadziło do zastosowania środków tymczasowych. Ponadto jego prawo do skutecznej obrony zostało naruszone, ponieważ Komisja Dyscyplinarna wyznaczyła mu termin jedynie czterech dni na przedstawienie uwag w odniesieniu do stawianych mu zarzutów.

89. Trybunał zauważa, że skarżący po raz pierwszy podniósł zarzut nadmiernej długości postępowania karnego w piśmie z dnia 3 października 2013 r. Postępowanie to zakończyło się w dniu 30 listopada 2011 r. wraz z doręczeniem skarżącemu wyroku Sądu Apelacyjnego w Linzu z dnia 8 listopada 2011. Trybunał przypomina, że „może badać jedynie sprawy ... wniesione w terminie sześciu miesięcy od daty wydania ostatecznej decyzji”. Skarga została zatem złożona po terminie.

90. W odniesieniu do dalszych zarzutów skarżącego dotyczących postępowania dyscyplinarnego przedstawionych po raz pierwszy w piśmie z dnia 10 czerwca 2014 r. Trybunał zauważa, że wiążą się one z kwestiami, które mogły zostać poruszone w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym. Ponieważ skarżący nie podjął takiego działania, nie wyczerpał wszystkich krajowych środków odwoławczych.

91. Zatem oba zarzuty muszą zostać odrzucone zgodnie z artykułem 35 ust. 1 i ust. 4 Konwencji.

II. ZASTOSOWANIE ARTYKUŁU 41 KONWENCJI

92. Artykuł 41 Konwencji stanowi:

„Jeśli Trybunał stwierdzi, że nastąpiło naruszenie Konwencji lub jej Protokołów, oraz jeśli prawo wewnętrzne zainteresowanej Wysokiej Układającej się Strony pozwala tylko na częściowe usunięcie konsekwencji tego naruszenia, Trybunał orzeka, gdy zachodzi potrzeba, słuszne zadośćuczynienie pokrzywdzonej stronie.”

A. Szkoda

93. Skarżący domagał się łącznej kwoty 500.000 euro tytułem szkody materialnej, ponieważ środek tymczasowy uniemożliwił mu reprezentację w sprawach karnych przed sądami w Linzu przez okres czterdziestu sześciu miesięcy i [skarżący] utracił klientów, nawet po uchyleniu środka tymczasowego. Skarżący domagał się także kwoty 60.000 euro tytułem szkody niematerialnej, ponieważ jego reputacja została zniszczona, a obciążenia psychiczne były ogromne.

94. Rząd zakwestionował podstawę obliczeń skarżącego w odniesieniu do roszczenia dotyczącego szkody materialnej. Stwierdził ponadto, że uznanie naruszenia stanowi wystarczające zadośćuczynienie z tytułu jakichkolwiek poniesionych szkód niematerialnych.

95. Trybunał przypomina, iż nie może spekulować odnośnie do wyniku postępowania sądowego, gdyby postępowanie takie toczyło się zgodnie z artykułem 6 Konwencji. Z tego względu Trybunał oddała roszczenie dotyczące słusznego zadośćuczynienia z tytułu strat materialnych. W dalszej kolejności Trybunał jest zdania, iż uznanie naruszenia stanowi wystarczając słuszne zadośćuczynienie z tytułu ewentualnych szkód niematerialnych, jakie skarżący mógł ponieść w niniejszej sprawie (zob. *Becker przeciwko Austrii*, nr 19844/08, § 50, 11 czerwca 2015 r.; *Meftah i Inni przeciwko Francji* [WI], nr 32911/96, 35237/97 i 34595/97, § 56, ETPCz 2002-VII; *Brugger przeciwko Austrii*, nr 76293/01, § 31, 26 stycznia 2006 r., z dalszymi odniesieniami).

B. Koszty i wydatki

96. Skarżący domagał się także kwoty 15.035,94 euro, w tym VAT, na pokrycie kosztów i wydatków w postępowaniu przed sądami krajowymi oraz 6.672,52 euro, w tym VAT, przed Trybunałem.

97. Rząd zakwestionował konieczność i odpowiedniość roszczenia skarżącego.

98. Trybunał zauważa, że skarżący zdecydował, iż sam będzie występować w swojej sprawie, zarówno przed władzami krajowymi, jak i przed Trybunałem. Powołując się na własne orzecznictwo, Trybunał uznaje, że w niniejszej sprawie nie można przyznać odszkodowania z tytułu

kosztów i wydatków (zob. *Philis przeciwko Grecji (nr 1)*, 27 sierpnia 1991 r., § 77-78, Seria A nr 209; *Brincat przeciwko Włochom*, 26 listopada 1992 r., § 29, Seria A nr 249-A oraz *Malek przeciwko Austrii*, nr 60553/00, § 55, 12 czerwca 2003 r.).

Z TYCH PRZYCZYŃ TRYBUNAŁ JEDNOGŁOŚNIE

1. *Uznaje* skargę dotyczącą braku rozprawy w postępowaniu przed Komisją Dyscyplinarną dotyczącym środka tymczasowego za dopuszczalną;
2. *Uznaje* pozostałą część skargi za niedopuszczalną;
3. *Uznaje*, że doszło do naruszenia artykułu 6 ust. 1 Konwencji w odniesieniu do braku rozprawy w postępowaniu przed Komisją Dyscyplinarną dotyczącym środka tymczasowego;
4. *Uznaje*, iż uznanie naruszenia samo w sobie stanowi wystarczające i słuszne zadośćuczynienie z tytułu poniesionej przez skarżącego szkody niematerialnej;
5. *Oddala* pozostałą część roszczenia skarżącego dotyczącą słusznego zadośćuczynienia.

Sporządzono w języku angielskim i obwieszczono pisemnie dnia 5 kwietnia 2016 r., zgodnie z artykułem 77 ust. 2 i 3 Regulaminu Trybunału.

Françoise Elens-Passos
Kancelerz

András Sajó
Przewodniczący